

IN DOEKEN GEWONDEN

*En zij wond Hem in doeken.
(Nieuwe Vert.: En zij wond Hem in
windselen.) Luk. 2:7.*

BIJ de herdenking van de Kerstgeschiedenis is het feit, of liever de waarheid, hoofdzaak. Al wisten wij niets anders dan dat ééne: het Woord is vleesch geworden — zoo zou het geloof genoeg inhoud hebben, eeuwig stof tot onuitsprekelijke vreugde.

Maar wij willen op dit feest ook zien! De geest wil genieten in aanschouwing, het geloof wil stijgen op vleugelen van verbeelding. Daarom heeft God het Evangelie van Lukas beschikt. Deze historicus van hooge hoedanigheid heeft alles *van voren aan*, dus ook uit de jeugdgeschiedenis van Jezus, naarstiglijk onderzocht (Luk. 1:3). Aan deze geschiedkundige trouw danken wij het magistrale Kerstverhaal, vrucht van waarheidsliefde en kunstvermogen.

Gelijk iedere ware kunstenaar, maakt ook Lukas elk onderdeel dienstbaar aan het hoofdthema. Nergens verloopt hij in uitweiding. De markante bijzonderheden worden slechts even, met een paar precies gekozen woorden, vermeld, opdat de lezer niet van het groote gebeuren zou worden afgeleid, maar omgekeerd, tot het wezen der geschiedenis zou worden opgeleid.

Deze fijne beknoptheid is oorzaak, dat de bijzonderheden voor ons, vèr afstaande Westerlingen, niet altijd duidelijk zijn. Wij loopen gevaar ons te vergissen, zoo wij ons niet streng houden aan de Oostersche taal en het Oostersch milieu.

Eén van die vergissingen is zeker wel de gedachte, die zich gewoonlijk verbindt aan de woorden: *en zij wond Hem in doeken*.

De Schrift heeft duidelijk de bedoeling ons, reeds in de geboortegeschiedenis, de vernedering tot armoede te teekenen.

De tocht naar Bethlehem, om aldaar te worden geregistreerd met het oog op des Keizers schatting; het geen (genoegzame) plaats hebben in de herberg (wij zouden zeggen: logeerkamer); het schamele offer, dat in den Tempel gebracht wordt — dit alles wijst op de werkelijkheid van de Waarheid: „Om uwentwil arm geworden”.

Dus is het verklaarbaar, dat men ook de mededeeling aangaande de doeken betreft in de schildering der armoede.

Gewoonlijk is de voorstelling deze: Maria wordt, als zij in Bethlehem komt, overvallen door het moederlijk gebeuren. Zij heeft niets in gereedheid, de kleertjes ontbreken. Dus blijft haar niets anders over dan het kind te wikkelen in een schouderdoek, gelijk de Oostersche vrouw die gewoon is te dragen.

Luther gaat nog verder. Hij fantaseert, dat ook deze doek ontbrak en dus Maria haar Zoon gewonden heeft in een kleedingstuk (letterlijk zegt hij: *die Hosen*) van Jozef.

Betere kennis van het Oosten, en ook van den Bijbel, had den „uitlegger” voor deze vergissing kunnen bewaren.

In Ezechiël 16:4 vinden wij ook de uitdrukking *in windselen* (of doeken) *gewonden*. Zij staat daar in verband met de schildering van Israëls diepste schande, maar dan is juist het *niet* in doeken gewonden zijn een bewijs van de vernedering.

Het vers luidt in zijn geheel: „En aangaande uwe geboorte: ten dage als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden, en gij waart niet met water gewasschen, toen

Ik u aanschouwde; gij waart ook geenszins met zout gewreven, noch in windselen gewonden.”

In normale omstandigheden werden bij de geboorte van een kind deze drie dingen gedaan: wasschen, inwrijven met zout, en winden in windsels.

Dat laatste vooral was teeken van normaliteit, van echtheid. Wanneer de ouders (of één van beiden) het kind niet als wettig erkenden, liet men de inwikkeling na.¹⁾

De doeken of windsels zijn dus niet het teeken van vernedering. Integendeel. Als de inwikkeling ontbreekt, draagt het kind de schande der „onechtelijke geboorte”.

In dit licht moeten wij ook de woorden van het Kerstverhaal bezien en beoordeelen.

Er was, gelijk Mattheüs ons meldt, bij Jozef twijfel ontstaan aangaande de „omstandigheden” van Maria. Hij besloot haar heimelijk te verlaten, opdat hij (door het genoemde teeken) niet gedwongen zou zijn haar openlijk beschaamd te maken. Door den Engel geleerd, zag Jozef van zijn voornemen af. Hij gelooft, en door dit geloof is hij aan Maria trouw gebleven. Door het geloof heeft hij, toen de groote gebeurtenis plaats greep, het Kind als echt erkend, méér dan echt in den menschelijken zin van het woord, want de Heilige Geest is over Maria gekomen, de kracht des Allerhoogsten heeft haar overschaduwde; daarom wordt het Heilige, dat uit haar geboren is, Gods Zoon genaamd.

Ten teeken van deze toeëigening door het geloof werd het Kindeke in windselen gewonden.

Deze doeken prediken de Waarheid, die ons oorzaak tot de zeer bijzondere Kerstvreugde geeft, namelijk: dit Kind is echt.

Het is waarlijk mensch, zonder zonde.

Maar ook waarlijk God.

Jezus is *echt* het geschenk van de liefde des Vaders.

Hij is ook *echt* de openbaring van de genade, die Hem-zelfen bewoog arm te worden, daar Hij rijk was.

Kom nader! Bezie het Kind. Tast het met uwe handen. Aanvaard het met uw geloof. Koester het met uwe liefde. Aanbid het Kind met eerbiedige dankbaarheid.

Wat de wereld met onuitblusselijke energie zoekt, kan worden samengevat in dit ééne woord: de menschelijkheid.

De zonde heeft wel niet het wezen van den mensch vernietigd, maar toch is de mensch in zijn wegzwerfen van God zóó diep ontaard, dat hij somtijds meer aan een beest of een duivel dan aan een naar Gods beeld gemaakt schepsel doet denken.

De mensch zonder God is niet meer waarlijk mensch, hij is niet meer waarlijk wijs, gelukkig, rein.

Vergeefs strekt hij zich uit naar de verloren heerlijkheid. Het Humanisme (van homo = mensch) heeft fiasco gemaakt.

De oppermensch van Nietzsche blijkt al meer het waandenkbeeld van een krankzinnige.

De lijn der geschiedenis van den mensch-buiten-God buigt gedurig meer nederwaarts.

Maar er is uitkomst, genezing, herstel van den caricatuur-mensch bij Hem, Gods Zoon, die waarlijk Mensch werd!

Bij zijn verschijning in de wereld konden de Engelen zingen: *In menschen een welbehagen!*

¹⁾ Zie Bornhäuser, Die Geburts- und Kindheitsgeschichte Jesu, 105.

DR. B. WIELENGA.